

ỨNG DỤNG TIẾN BỘ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI Ở HUYỆN LỆ THỦY

LƯU VĂN LỘC

Trung tâm Ứng dụng và Thống kê KH&CN Quảng Bình

Nằm ở phía nam của tỉnh, diện tích tự nhiên hơn 140.000ha, huyện Lệ Thủy hội đủ các điều kiện địa hình như đồi núi, trung du, đồng bằng và biển. Đây là điều kiện hết sức thuận lợi để phát triển một nền kinh tế tổng hợp, đa ngành nghề.

Xác định đúng vai trò và tầm quan trọng của khoa học và công nghệ trong thực tiễn sản xuất và đời sống, trong những năm qua, huyện Lệ Thủy đã chú trọng ứng dụng các thành tựu khoa học và công nghệ vào sản xuất trên nhiều lĩnh vực như: Nông, lâm, thủy sản; công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp, ngành nghề truyền thống...

Trong lĩnh vực sản xuất nông - lâm - thủy sản, huyện đã triển khai nhiều mô hình, dự án ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ, chú trọng đến việc đưa nhiều giống cây trồng, vật nuôi mới có năng suất, chất lượng, phù hợp với điều kiện khí hậu thời tiết, thổ nhưỡng trên địa bàn. Kịp thời chỉ đạo các địa phương và nhân dân tích cực ứng dụng các tiến bộ kỹ thuật, đưa giống cây trồng mới có năng suất, chất lượng cao vào sản xuất. Các giống lúa mới như P6, Thái Xuyên 111, nếp SVN1, SV186, Lai BTE1, Hà Phát 3, QS, Bắc Hương 9; Các giống ngô HN88, MX4, DK9901, CP501; giống lạc SVL1. Từng bước tăng diện tích các loại giống cây lương thực trung ngày, ngắn ngày để đảm bảo tính bền vững. Trong năm 2018, các địa phương trong huyện đã sử dụng các giống lúa xác nhận kỹ thuật và tiến bộ kỹ thuật đạt trên 80% diện tích gieo cấy của huyện. trong đó giống chất lượng cao chiếm

37%. Các loại cây trồng khác đã có sự chuyển đổi theo hướng mở rộng diện tích và nâng cao chất lượng. Bước đầu một số giống cho năng suất và chất lượng khá tốt, phù hợp với khí hậu và thổ nhưỡng của huyện.

Với diện tích gò đồi rộng lớn, huyện Lệ Thủy rất có nhiều lợi thế trong phát triển cây công nghiệp, cây ăn quả. Tuy nhiên, lâu nay, người nông dân còn sản xuất manh mún, chưa chú trọng đưa tiến bộ khoa học kỹ thuật vào sản xuất nên năng suất và chất lượng chưa cao. Đặc biệt về mùa hè, việc chăm bón, tưới nước cho cây công nghiệp, cây ăn quả hết sức vất vả, tốn nhiều công sức và nước tưới.

Để giúp người nông dân tiếp cận với công nghệ tưới mới, huyện Lệ Thủy đã xây dựng nhiều mô hình tưới phun sương và nhỏ giọt cho cây trồng trên vùng gò đồi theo công nghệ Israel. Tiêu biểu như mô hình tưới phun sương cho cây có múi của hộ gia đình ông Võ Văn Nam, thôn Giang Sơn, xã Trường Thủy trên diện tích 2 ha, gồm 1ha bưởi da xanh và 1ha cam mật. Sau thời gian trồng và sử dụng hệ thống tưới công nghệ mới, hiệu quả mang lại hết sức rõ rệt, ông đã tiết kiệm được đến 70% về công và lượng nước. Bên cạnh đó, ông còn tiết kiệm được công bón phân, thay vì phải mang phân đi bón từng gốc cây, nay nhờ công nghệ tưới nhỏ giọt này, ông chỉ việc pha vào nước, phân bón hòa tan sẽ theo nguồn nước tưới cho cây. Sau 15 tháng trồng và chăm bón, bưởi da xanh của ông phát triển rất tốt, cây cao gần 2m, đường kính gốc đạt 2-5cm. Vườn cam trồng 13 tháng cây cao hơn 1m đường kính gốc

2-4cm. Từ hiệu quả bước đầu của mô hình này, nhiều nông dân đã đến tham quan, học hỏi và áp dụng. Trong thời gian tới, huyện Lệ Thủy sẽ tiếp tục tuyên truyền vận động bà con nông dân đưa vào ứng dụng rộng rãi.

Chăn nuôi gia súc, gia cầm từng bước chuyển dần theo hướng nâng cao chất lượng, giá trị và chăn nuôi tập trung theo mô hình trang trại, gia trại. Chú trọng cải thiện và nâng cao chất lượng giống vật nuôi, thực hiện tốt công tác thụ tinh nhân tạo bò, tỷ lệ bò lai đạt trên 56% tổng đàn, đàn lợn ngoại lai chiếm trên 90%, tiếp tục đưa vào sản xuất những giống gia cầm có năng suất chất lượng cao...

Đề khai thác hiệu quả tiềm năng thế mạnh vùng gò đồi, nâng cao giá trị kinh tế trên một đơn vị diện tích, huyện Lệ Thủy đã chú trọng xây dựng nhiều mô hình sản xuất khép kín từ khâu trồng, chế biến và tiêu thụ sản phẩm.

Hợp tác xã sản xuất kinh doanh, chế biến nông sản Lệ Thủy, xã Văn Thủy là mô hình sản xuất khép kín trong sản xuất, chế biến và tiêu thụ tinh bột nghệ. Tinh bột nghệ vừa là thực phẩm vừa là một loại thảo dược quý, có chứa một loạt các hoạt chất chống oxy hóa, kháng virus, kháng khuẩn, kháng nấm, ngăn ngừa và ức chế sự phát triển của các tế bào ung thư, chống viêm...

Tuy mới thành lập nhưng HTX đã đầu tư máy móc, thiết bị hiện đại để chế biến tinh bột nghệ với công suất 3 tấn củ tươi/ngày, các công đoạn sản xuất, chế biến từ khâu rửa củ, xay, lọc, sấy, đóng gói sản phẩm đã được khép kín. Quy trình sản xuất được quản lý và kiểm tra nghiêm ngặt, đảm bảo chất lượng và vệ sinh an toàn thực phẩm. Sản phẩm tinh bột nghệ Thanh Bình của HTX đã đảm bảo về truy xuất nguồn gốc, được chứng nhận vệ sinh an toàn thực phẩm. Để bảo đảm nguyên liệu sản xuất, HTX đã xây dựng vùng nguyên liệu trồng nghệ với diện tích khoảng 8 ha, đồng thời thu mua

và khuyến khích bà con nông dân chuyển đổi đất gò đồi trồng các loại cây kém hiệu quả sang trồng nghệ. Bởi theo bà Nguyễn Thị Thanh Bình, Giám đốc HTX chế biến nông sản Lệ Thủy thì vùng đất Văn Thủy và các địa phương gò đồi ở Lệ Thủy phù hợp với cây nghệ nên thu nhập từ trồng nghệ cao hơn các loại cây khác.

Thực hiện chính sách khuyến công, huyện Lệ Thủy đã đẩy mạnh hoạt động ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ trong lĩnh vực công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp. Nhiều mô hình ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ được triển khai. Quan tâm đến bảo tồn và phát triển nghề truyền thống, phát triển tiểu thủ công nghiệp theo hướng nâng cao chất lượng và hiệu quả trên cơ sở ứng dụng khoa học kỹ thuật tiên tiến, tận dụng được nguyên liệu sẵn có, các loại phụ phẩm trong nông nghiệp như sản xuất dầu sả, tinh bột nghệ, chiếu cói, vật liệu xây dựng, mộc mỹ nghệ... Cơ sở sản xuất mộc nội thất Ngọc Thăng Thôn Mai Hạ, xã Mai Thủy đã đầu tư lắp đặt dây chuyền sản xuất mộc mỹ nghệ bằng công nghệ tiên tiến hiện đại. Các công đoạn thiết kế sản xuất đã được tự động hoá, được thực hiện trên phần mềm máy tính JDPAINT và máy tính điều hành CNC. Cơ sở cũng đã lắp đặt thiết bị hút bụi nhằm đảm bảo môi trường. Nhờ đó, năng suất sản xuất tăng gấp 5 lần so làm thủ công, chất lượng và hiệu quả được nâng lên rõ rệt. Sản phẩm bao gồm các loại tranh mỹ nghệ, bàn ghế, tủ với mẫu mã đẹp và phong phú. Thu nhập bình quân trên 30 triệu đồng/tháng.

Việc có những chủ trương, chính sách phù hợp nhằm khuyến khích phát triển tiểu thủ công nghiệp, ngành nghề truyền thống đã tác động tích cực đến hiệu quả sản xuất. Năm 2018, giá trị sản xuất CN-TTCN ngoài nhà nước tăng trên 14,7%. Có nhiều sản phẩm công nghiệp nông thôn tiêu biểu cấp tỉnh.

Với mục tiêu cung cấp cho thị trường những sản phẩm nông nghiệp đảm bảo vệ sinh

an toàn thực phẩm, ông Ngô Trí Quang ở thôn Bắc Hoà, xã Ngư Thủy Bắc, huyện Lệ Thủy đã đầu tư xây dựng mô hình sản xuất rau sạch “Quang ORGANIC” theo tiêu chuẩn VietGAP. Ông đã xây dựng mô hình nhà màng có diện tích hơn 2.000m². Hệ thống nhà màng được xây dựng hiện đại và chắc chắn, có thể chịu được bão cấp 11. Nhờ được thiết kế khoa học nên nhà màng có thể được tháo cuộn vào khi bão quá lớn để đảm bảo an toàn. Rau được trồng trong giá thể sạch đảm bảo vệ sinh đúng quy định. Tùy theo thời vụ để bố trí giống rau phù hợp như cà

Mô hình sản xuất rau sạch “Quang ORGANIC” theo tiêu chuẩn VietGAP của ông Ngô Trí Quang, thôn Bắc Hòa, xã Ngư Thủy Bắc, huyện Lệ Thủy

Ảnh: TL

chua, dưa leo, dưa lưới và các loại rau ăn lá, ăn củ khác. Mô hình trồng rau được thiết kế theo dạng bậc thang, có hồ nuôi cá ở giữa, vừa tạo môi trường mát mẻ cho nhà màng vừa tận dụng nước nuôi cá và chất thải của cá tưới cho cây trồng. Nước được bơm lên hệ thống lọc cặn, xử lý vi khuẩn, qua hệ thống tưới nhỏ giọt để tưới cho cây. Sản phẩm sản xuất luôn đảm bảo chất lượng an toàn vệ sinh thực phẩm theo tiêu chuẩn VIETGAP nên được người tiêu dùng đón nhận và đánh giá cao. Trang trại cũng đã xây dựng được cửa hàng quảng bá giới thiệu và tiêu thụ sản phẩm tại thị trấn Kiến Giang, huyện Lệ Thủy, đồng thời đang hoàn thiện hồ sơ để đưa sản phẩm vào hệ thống siêu thị Coop.mart.

Có thể nói, hoạt động ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ đã góp phần đáng kể trong việc đưa năng suất, chất lượng sản phẩm trong sản xuất và đời sống ở Lệ Thủy phát triển mạnh. Thúc đẩy quá trình phát triển kinh tế xã hội, chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng CNH, HĐH. Năm 2018, toàn huyện có trên 1.650ha đạt giá trị thu nhập trên 100 triệu đồng/ha, giá trị sản xuất nông - lâm - thủy sản

tăng trên 6%; công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp - xây dựng tăng trên 12%; dịch vụ tăng trên 17%, duy trì 12 xã đạt chuẩn nông thôn mới. Đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng lên đáng kể.

Ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ được coi là động lực trực tiếp của phát triển kinh tế - xã hội, góp phần đưa nhanh các tiến bộ kỹ thuật vào sản xuất và đời sống, tạo ra những bước đột phá về năng suất, chất lượng. Với một huyện có nhiều tiềm năng và thế mạnh về phát triển kinh tế toàn diện như Lệ Thủy, Theo ông Trần Quốc Tuấn, Trưởng phòng Kinh tế - Hạ tầng UBND huyện, trong thời gian tới Lệ Thủy tiếp tục chỉ đạo các cấp chính quyền, các địa phương đưa nhanh các tiến bộ khoa học và công nghệ vào sản xuất, tuyên truyền vận động nhân dân đẩy mạnh việc áp dụng tiến bộ khoa học và công nghệ vào sản xuất và đời sống, nhằm nâng cao chất lượng và giá trị sản phẩm trên một đơn vị diện tích. Việc tăng cường hơn nữa công tác ứng dụng tiến bộ kỹ thuật, chuyển giao khoa học và công nghệ chắc chắn sẽ thúc đẩy mạnh mẽ quá trình phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương ■